

ΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΡΓΚΩ

Ἡ μυθιστορηματικὴ ζωὴ τῆς Βασιλισσῆς Μαργκώ, Μαργαρίτας ντὲ Βαλουά. Ἡ νεότης τῆς. Χερσὶ, κυνήγι, διασκεδάσεις. Ἡ κακότερη Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων. Τὸ διαζύγιό τῆς Μαργαρίτας. Ἡ νύχτα τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου. Σκηναὶ φρίκης. Ὁ δολοφόνος τοῦ Ντὰτ ντὲ Σὲν Ζουλιέν. — Πνίξτε τον με τὴν καλτσοδέτα μου !... Τὰ γηρατεία καὶ ὁ θάνατος τῆς Μαργκώ, κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Μιά ἀπὸ τὶς συμπαθητικότερες μορφὲς τῆς Γαλλικῆς Ἱστορίας εἶνε ἀναμφισβήτητὰ καὶ ἡ «Βασίλισσα Μαργκώ». Εἶνε ἀκόμα καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς λίγες ἱστορικές γυναίκες φυσιογνωμίες τῆς Γαλλίας ποὺ εἶνε γιωφτὴ καὶ στὸν τόπο μας. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ δῶμάνημο μυθιστορημα τοῦ Λουμὰ, ποὺ εἶνε καὶ ὁ δημοφιλέστερος Γάλλος μυθιστοριογράφος τῆς περασμένης γενεᾶς.

Γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς ἀγαθῆς βασίλισσας, ὁ Λουμὰς ἔχει συγκεντρώσει τὶς πιὸ διασκεδαστικὲς περιπέτειες, τὰ πιὸ σαγηνευτικὰ ἐπεισόδια.

Αὐτοὶ ὅμως ποὺ συμπαθοῦν ἀκόμη βαθύτερα τὴν καλὴ βασίλισσα, εἶνε ὅσοι ἀσχολήθηκαν κάπως εἰδικότερα μετὰ τὴν Γαλλικὴ Ἱστορία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης : Οἱ γάμοι τῆς μετὸν Ἐρρίκο Δ', τὸν δημοτικώτατο βασιλέα, μὰ . . . ἀρκετὰ μουσντάρη σύζυγο) τὸ ἐπακολούθησαν διαζύγιό τῆς ἐπειδὴ δὲν κατόρθωσε νὰ δώσῃ στὴν Γαλλία τὸν ἀπαραίτητο Διάδοχο) κυρίως ὅμως ἡ παραβολὴ τῆς δευτέρας συζύγου—τοῦ Βασιλέως, τῆς βαρσούθμης καὶ ἀναγὰς Μαρίας τῶν Μεδίκων, πρὸς τὴν πρώτην σύζυγόν του, τὴν Ζωηρή, ἔξυνη, χαριτωμένη, τὴν λεπταίστην τελοσπάντων καὶ ἐρωτευμένη μετὰ ὀ, ἡ ὠραία βασίλισσα Μαργκώ,— ἰδοὺ ἦδη ἀρκετὰ λόγοι γιὰ νὰ τῆς δώσουν ἓνα δικαίωμα στὴν συμπάθειά μας.

Ἡ Μαργαρίτα, δούκισσα τοῦ Βαλουά, γεννήθηκε στὸ Φονταινεμπλά τὴν 14 Μαΐου τοῦ 1552. Εἶταν τὸ ὄγδοο παιδί τοῦ Ἐρρίκου Β', καὶ τῆς περιφημῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων καὶ ἀνατρίφηκε στὸν πύργο τοῦ Σαιν-Ζερμαίν.

Ἡ Μαργαρίτα ἔχει διηγηθῆ ἡ ἴδια τὴν ἱστορία τῶν τριάντα πρώτων χρόνων τῆς ζωῆς τῆς, στὰ ἀπομνημονεύματά τῆς, ποὺ τὰ συνέταξε καθὼς ὁμολογεῖ, στὸ διάστημα πέντε ἔξ ἡμερῶν. Μὰς ἀφηγεῖται ἐκεῖ πὼς, κατὰ τὴν νεότητά τῆς, δὲν εἶχεν ἄλλη ἀσχολία ἀπὸ τὸ χορὸ καὶ τὸ κυνήγι. Ἔτσι ἄλλως τὰ γλύτωνε κ' ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς τρομερῆς μητέρας τῆς, τῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων. Ἐνα βλέμμα μόνο τῆς μητέρας τῆς ἀρκοῦσε, καθὼς μὰς λέει, νὰ τὴν κάμῃ νὰ τρέμῃ...

Ἀνατροπὴ, εἶχε λάβει ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπιμελημένες. Ἦξερε τόσο καλὰ τὰ λατινικά, ὥστε πολλὲς φορὲς, ὅταν ἐρχόντουσαν πρεσβεῖται μακρινῶν κρατῶν ποὺ δὲν ἔξεραν τὴν γλῶσσα τοῦ τόπου, τοὺς ἔβγαζε ὀλόκληρο λογίδιο στὴ λατινικὴ γλῶσσα, κατὰ τὴν ὑποδοχὴ ποὺ τοὺς γινόταν στὸ παλάτι.

Ὅταν ἔγινε δεκαοκτῶ χρόνων, ἡ ἔμορφα τῆς εἶταν σ' ὅλη τῆς τὴν ἀνθισσῆ. Ὁ Μπραντόμ, τὴν χαρακτηρίζει ὡς «ἐξαισία». Ἡ πεθερὰ τῆς ἡ ἴδια, ἡ μητέρα τοῦ Ἐρρίκου Δ', ὁμολογεῖ πὼς ἔχει ὠραίο πρόσωπο. Σὰν πεθερὰ ὅμως, προσθέτει : «Μόνο ποὺ ἀγρότερα θὰ χαλάσῃ...» Ἀλλὰ κ' ὁ Ρονσάρ ἀκόμη, ὁ περιφημος ποιητὴς τῆς ἐποχῆς τῆς, ἔχει γεμίσει ὀλόκληρες σελίδες μετὰ στιχογραφήμενους ὕμνους στὴν ἔμορφα τῆς.

Ὅπως ἔγινε, ὅταν ἔγινεν εἴκοσι χρόνων, ἀποφάσισαν νὰ τὴν παντρεύσων. Ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, χωρὶς νὰ ρωτήσῃ τὴν κόρη τῆς, ἀποφάσισε νὰ τὴν δώσῃ στὸν λαμπρὸν Ἐρρίκο τῆς Ναβάρρας τὸν μετέπειτα Ἐρρίκο Δ'. ποὺ εἶταν ἀρχηγὸς τῶν Οὐγενόπων τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν ἔνωσιν αὐτὴ ἔλιπεν νὰ «γεφυρωθῆ» τὸ χάσμα μετὰ τὸν Οὐγενότων καὶ Καθολικῶν.

Οἱ γάμοι ἔγιναν μεγαλοπρεπέστατοι. Ἐχουν μείνει μυθικοὶ γιὰ τὴν πολυτέλειά τους. Κι' ὅμως ἡ πριγκιποπούλα ἀναστένανε, γιὰτὶ εἶχε δώσει ἦδη τὴν καρδιά τῆς στὸν νέο καὶ ὠραῖο Ἐρρίκο ντὲ Γκωζ.

Τὸ «χάσμα» ὅμως δὲν εἶχε γεφυρωθῆ. Τὸ μῖσος μετὰ τὸν Καθολικῶν καὶ Οὐγενότων, εἶταν μέγα. Οἱ δεκαεῖς Οὐγενότοι ἰπλόταν τῆς ἀκολουθίας τοῦ γαμπροῦ δὲν θέλησαν νὰ μπουὶν στὴν ἐκκλησία. Αὐτὸ ἔθεωρήθηκε σὰν πρόκλησις ἀπὸ τὸν ἀντιθέτους. Καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρες, ἔλαβε χώρα ἡ περιφημὴ σφαγὴ τῶν Οὐγενότων, κατὰ τὴν νύχτα τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου.

Ἡ Μαργαρίτα διηγεῖται λεπτομερειακὰ, σ' ἀπομνημονεύματά τῆς, τὸ τί ἔβγαλε κατὰ τὴν ἀπαίσιαν ἐκείνη νύχτα. Ἡ σφαγὴ εἶχεν ὀργανωθῆ ἀπὸ τὴν Αὐλή) ἡ μόνη ὥστόσο ποὺ δὲν εἶχεν εἰδοποιηθῆ εἶταν ἡ Μαργαρίτα. Ὅλοι δυσπιστοῦσαν σ' αὐτὴν : οἱ καθολικοὶ ἐπειδὴ εἶχε παντρευθῆ ἓναν Οὐγενότο, κ' οἱ Οὐγενότοι ἐπειδὴ εἶταν καθολικὴ.

Κατὰ τὴν νύχτα λοιπὸν ἐκείνη, ἐνῶ πήγαινε στὸ διαμέρισμά τῆς, ἀκουσε τὴν ἀδερφή τῆς ποὺ τῆς φώναξε : «Γιὰ τὸν Θεὸ !...

ἀδερφή μου, μὴν προχωρήσῃς !...». Ἡ μητέρα τῆς ὅμως ἐπενέβη καὶ τὴν διάταξε νὰ πῆ στὸ δωμάτιό τῆς.

Τρομαγμένη, ἡ Μαργαρίτα κλείστηκε στὸ δωμάτιό καὶ ἔπεσε στὸ κρεβάτι. Σαφικὰ, ἔκουε χτύπους θυνατοῦς στὴν πόρτα, καὶ μιὰ φωνὴ γεμάτη ἀγωνία ποὺ φώναζε : «Ναβάρρα ! Ναβάρρα !» Φαντασθῆκε πὼς εἶταν ὁ ἀντρας τῆς, βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας. Ἄνοιξε ἀμέσως τὴν πόρτα, ὁπότε ὄρμησε μετὰ τὸν δωμάτιό τῆς ὁ ὑποκόμης ντὲ Λεράν, βαρεῖα πληγωμένος ἀπὸ διάφορες σπαθίδες στὸ σῶμα του. Τὸν κυνηγοῦσαν τέσσαρες στρατιώτες. Ὁ ὑποκόμης πῆδησε στὸ κρεβάτι τῆς Μαργαρίτας γιὰ νὰ σωθῆ, καὶ μαζί τῆς ἔπεσε στὸν μεταξὺ τοῖχου καὶ κρεββατιοῦ διάδρομο. Φωνές, κακό... Ἐυτυχῶς, ἐκείνη τὴ στιγμὴ, ἀκούοντας τὸν θόρυβο, ἔτρεξε στὸ δωμάτιό ὁ Ναυεῖ, ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς τῶν Ἀνατόρων. Μόλις εἶδε τὸν νέο ἰπλότη νὰ κρατᾷ ἀγκυλωμένην, τρομαγμένην, τὴν βασίλισσα, ἔσκασε στὰ γέλια. Ἐδίωξε τοὺς στρατιώτες, καὶ κατὰ παράκληση τῆς Μαργαρίτας ἔχρησε τὴ ζωὴ τοῦ Λεράν. Ἡ Μαργαρίτα, ἐννοεῖται, ἄλλαξε πικρὰ μῖσος, γιὰτὶ τὸ προηγουμένο εἶταν καταματωμένο.

Ἡ διαφορὰ τῆς θρησκείας μετὰ τὸν ἀντρα τῆς, ἐπεφύλασε στὴν νεαρὰ βασίλισσα πολλὰ ἀκόμη δυσάρεστα. Φαντοσθῆτε λοιπὸν τὴν ἀπελπισία τῆς, μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἐρρίκου Γ', ποὺ ἐνόμισε πὼς θὰ ἦσυχαιε πιά, γιὰτὶ φαινοκὸς διάδοχος τοῦ Θερόνου τῆς Γαλλίας εἶταν ὁ ἄντρας τῆς, τῆς ἀνεκωνοῦθη ἡ ἀπόφασίς του νὰ χωρῆσῃ μαζί τῆς. Δὲν τῆς ἔμενε παρὰ νὰ ὑποκύνη. Κι' εἶσι, ἡ Ρώμη διέλυσε τὸν γάμο, κ' ὁ Ἐρρίκος Δ' ἐπῆρε ὡς σύζυγο τὴν Μαρία τῶν Μεδίκων.

Ἡ Μαργαρίτα ὅμως δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὴν Αὐλή. Ἐμεινε στὸν πύργο τοῦ Σάν, ἀρχιτεκτονικὸ ἀριστοτεχνία ποὺ ἠμεῖς ἀκόμη, μετὰ τὴν μέση τοῦ Παρισοῦ. Διατήρησε τὴν ἀκολουθία τῆς, καὶ τῆς ἀποδίνονταν τιμὲς βασιλικές.

Ἐδὼ θάναφέρωμε κ' ἓνα ἐπεισόδιο, χαρακτηριστικὸ τῶν ἡθῶν τῆς ἰπλοτικῆς ἐκείνης ἐποχῆς :

Μιά μερὰ ποὺ ἡ Μαργαρίτα γύριζε ἀπὸ τὴν ἐκ λησία, τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποὺ κατέβαινε ἀπὸ τὴν ἀίαξα, κάποιος ὄνοματ Βερμόν ἐσκότωσε μετὰ μὴ πιστολῆ τὸν Ντὰτ ντὲ Σὲν Ζουλιέν ἀκολουθῶ τῆς ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀγαπητοῦς. Ἡ Μαργαρίτα, ἐξαλλή, ἄρχισε νὰ νὰ φωνάζῃ :

— Σκοτώσατε τον ! Κι' ἂν δὲν ἔχετε πιστόλια, πνίξτε τον με τὴν καλτσοδέτα μου !

Τὴν ἄλλη μερὰ, τὸ ἰκίωμα ἐσθῆνετο ἀπέναντι ἀπὸ τὰ παράθυρά τῆς. Ἡ Μαργαρίτα εἶταν ἐκεῖ, καὶ κτύπησε. Τὴν ὥρα ὅμως ποὺ ἔπεφτε τὸ κεφάλι τοῦ Βερμόν, ἡ βασίλισσα ἔλυποθύμισε.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ βασίλισσα Μαργκώ, ἐπεδόθηκε φανατικὰ στὰ θεία, καὶ σὲ πράξεις ἀγαθοεργίας.

Εἶχε καχόνει πολὺ, καθὼς διηγεῖται ὁ Ταλμάν. Φαινόταν ὅμως ἀκόμη ὀγκωδέστερη ἀπ' τὸν τρόπο τοῦ ντυοματός τῆς. Ὑπῆρχαν στὸ Λουβρὸ πόρτες, ἀπ' τὶς ὁποῖες δὲν χωροῦσε νὰ περᾶσῃ, ὅταν φοροῦσε τὰ κυριολεκτικὰ... βαρῦτα φορεματὰ τῆς.

Τὰ μαλλιά τῆς εἶχαν πέσει) φοροῦσε λοιπὸν ψεύτικα, κτρινόξανθα μαλλιά. Καὶ, καθὼς διηγεῖται ἀκόμη ὁ Ταλμάν, γιὰ τὸν λόγον αὐτόν, εἶχε δυὸ ξανθοὺς ὑπέρστες ποὺ τὴν ἀκολουθοῦσαν παντοῦ. Κάθε τόσο τοὺς ἔκοβε τοῦφες ἀπ' τὰ μαλλιά τους, γιὰ νὰ στολίζεσαι ἡ ἴδια !...

Ἡ βασίλισσα Μαργκώ πέθανε τὸ 1615, σὲ ἡλικία ἐξηνταδύο ἐτῶν. Γενικὸ κένθος κατέλαβε τὴν Γαλλία, γιὰ τὸν θάνατο τῆς ἀγαθῆς βασίλισσας μετὰ τὰ τόσο χριστιανικὰ καὶ φιλάνθρωπα αἰσθηματα.

Ὅλες οἱ παραξενιές τῆς λημονήθηκαν ἀμέσως, μὲρὸς στὶς τόσες ἀγαθοεργίες ποὺ εἶχε κάμει... Ἄρ.

Τὸ «Μπουκέτο» ὑφίσταται στὴν εὐχάριστο θέσι νὰ σὰς ἀναγγεῖλη, ὅτι ἀπέκτησε ἡδὴ καὶ τὴν Αὐτοβιογραφίαν τοῦ ἀλσημονήτου θεατρικοῦ συγγραφέως, ποιητοῦ, σατυρικοῦ, μυθιστοριογράφου ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ἡ δόκτα ἐγγραφή ὑπὸ τοῦ πολυκαύστου λογοτέχνου ὀλίγον καιρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ τὴν ὁποῖαν θ' ἀρχίσῃ νὰ δημοσιεύῃ προοσῶς.

Ἡ Βασίλισσα Μαργκώ.